

Отже, реформування національного законодавства безпосередньо пов'язане з вирішенням проблем організації фінансової діяльності підприємств, забезпеченням їх стійкості шляхом створення передумов для ефективного застосування новітніх концепцій нормативно-правового регулювання.

Одним із головних напрямків подальшого удосконалення законодавчої бази підприємництва є приведення її у відповідність до швидкозмінюваних вимог ринкової економіки, ліквідація неоднозначності та суперечливості в деяких законодавчих актах, забезпечення ясності та простоти їх розуміння.

Можна погодитися з думкою багатьох науковців, які вважають за необхідне систематизувати законодавство України про підприємництво у вигляді Зводу законів про підприємництво. Процес систематизації законодавства про підприємництво має здійснюватись на основі глибокого пізнання соціально-економічної сутності та закономірностей розвитку підприємництва, а також на засадах єдиного розуміння стратегії державної політики розвитку підприємництва в Україні й ринкового реформування господарського механізму

*Вітренко О.В., к.е.н., доцент.
Донецький університет економіки та права*

ЛОГІСТИЧНА МОДЕЛЬ КОНТРОЛЮ ПОКАЗНИКІВ ПОВ'ЯЗАНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ

Господарські процеси складають єдину виробничу систему, яка характеризується певними показниками діяльності підприємства та може бути відображена як сукупність елементів адитивної економіко-математичної моделі. Сучасна наука пропонує моделі обліку і контролю діяльності за центрами відповідальності, місцями виникнення затрат, центрами прибутку тощо. Важливість цих методик незаперечна, проте контроль результатів діяльності окремих сегментів не може бути ефективним без врахування факторів впливу пов'язаних процесів або результативних показників попередніх дій або процесів. Саме цим визначається актуальність дослідження проблеми моделювання системи контролю виробничих систем на основі врахування логістичних впливів.

Дослідження різних аспектів проблеми оцінки та аналізу впливу логістичних показників діяльності підприємств розглянуті у працях В. Беренса, Г. Бірмана, А. Богача, П. Микитюка та інших. Втім, дослідження впливу різних

факторів на систему показників здійснено у межах окремих елементів системи або окремих об'єктів, що зумовлюють певний вплив на систему.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні напрямів використання логістичного підходу до формування моделі контролю елементів системи на основі оцінки та аналізу факторів впливу результатів діяльності пов'язаних господарських процесів.

Логістичний підхід визначається як методологічна концепція теорії сучасного обліку, основним вектором розвитку якого є економіко-математичне обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків, оцінка факторів впливу пов'язаних процесів та їх врахування в ході контролю показників діяльності. Концепція логістики в управлінському обліку реалізується через визначення системи параметрів, що характеризують їх вплив на залежні сегменти діяльності і визначають стан об'єктів обліку і контролю [2].

Об'єкти обліку і об'єкти контролю – не тотожні поняття. Так, на підприємствах машинобудування об'єктом обліку витрат діяльності цехів виступають витрати за їх видами, об'єктом контролю – обліково-контрольні пункти (цехові комори, ВТК) та бюджети [3; 4].

Для формування логістичної моделі контролю потрібно визначити сутність логістичних зв'язків виробничої системи. Логістичні зв'язки – сукупність зв'язків між функціями діяльності, яка характеризується ступенем впливу параметрів кожного з процесів (або функцій діяльності) на результативність наступного процесу (або пов'язану функцію діяльності).

Формування інформації щодо витрат процесів господарської діяльності отримує в системі обліку чіткі контури та визначені зв'язки, які відбиваються у механізмі обліку (Рис.1).

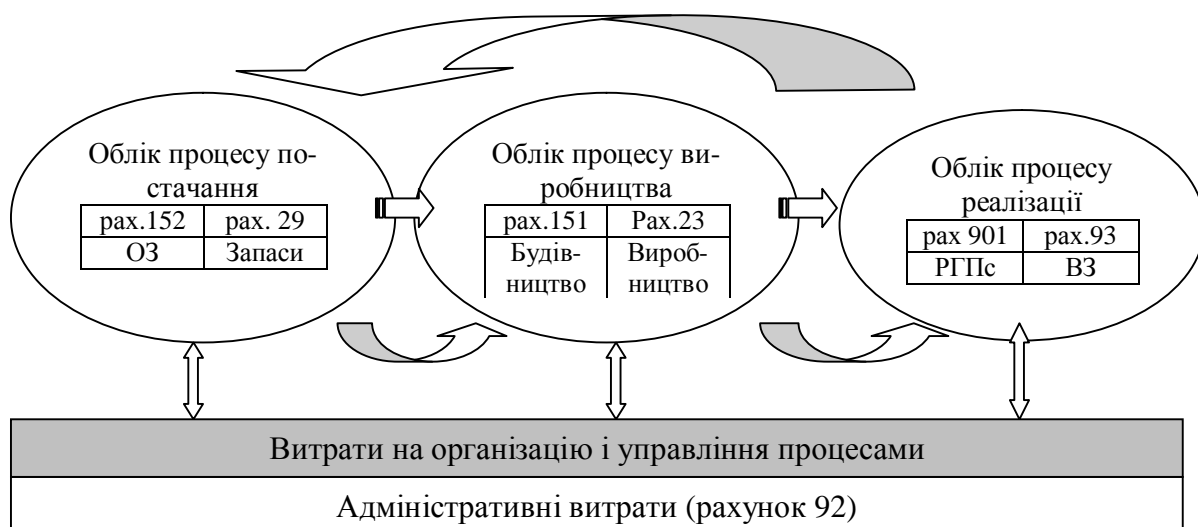

Рис. 1. Функціональні зв'язки і механізм обліку витрат за процесами господарської діяльності

На рисунку показано інформаційний потік, елементами якого є інформація про витрати кожного окремого процесу за функціональною ознакою, та направленість впливів його елементів, які ми називаємо логістичними.

Розглянемо детальніше систему функціональних зв'язків між процесами господарської діяльності, які характеризуються певними ознаками. По-перше, властивістю функціональних зв'язків є циклічність, що передбачає постійну повторюваність руху інформації у заданому колі і є об'єктивним відтворенням діяльності будь-якого виробничого підприємства. По-друге, логістичністю зв'язків, що характеризує ступінь впливу параметрів кожного з процесів (або точніше функцій діяльності) на результативність наступного процесу (або пов'язану функцію діяльності). Якщо властивості циклічності не потребують доведення, то логістичність зв'язків потребує конкретизації.

Логістичні зв'язки математично виражаються залежністю:

$$\pm L \hat{E} \times k_L, \quad (1)$$

де ОК – об'єкт контролю;

k_L - коефіцієнт логістичного впливу.

Коефіцієнт логістичного впливу визначається як доля показника у системі визначених відхилень за окремими факторами (кількісними, вартісними, іншими), що визначають попередній вплив. У цьому зв'язку важливо визначити сутність логістичних параметрів.

Логістичні параметри – показники сегментів витрат за функціями діяльності, що формують параметри впливу на залежні сегменти. Сукупними логістичними параметрами діяльності сегмента виступають коефіцієнт ефективності витрат і коефіцієнт відхилення, які характеризують ступінь і якість відхилення фактичних витрат діяльності від запланованих, що спричинює подальші логістичні впливи.

Ефективність витрат сегменту постачання вимірюється за формулою:

$$\mathcal{E}_B^{SII} = \frac{N_B^{SII}}{F_B^{SII}}, \quad (2)$$

де \mathcal{E}_B^{SII} – коефіцієнт ефективності витрат сегмента постачання;

N_B^{SII} – нормативні витрати сегмента постачання;

F_B^{SII} – фактичні витрати сегмента постачання.

Цей механізм визначення результативності діяльності сегменту дозволить забезпечити вимір вкладу підрозділів у фінансовий результат, а отже створити необхідні стимули для подальшого підвищення показників роботи підрозділу.

Отже, логістичні параметри діяльності підприємства – це результативні параметри діяльності підрозділів і служб підприємства, що забезпечують діяльність інших підрозділів і служб, які стають вхідними щодо до них і зумовлюють певний вплив. Потрібно відзначити, що ці вхідні параметри стають тими внутрішніми факторами, які здатні викривити оцінку діяльності сегмента і тому потребують врахування в системі оперативного контролю.

Визначення факторних впливів на результат діяльності є важливим завданням оперативної системи контролінгу, для вирішення якого потрібно визначити критерії релевантності відхилень показників діяльності кожної окремої функції. Релевантність у цьому контексті – критерій відхилення, який зумовлює вплив на прийняття управлінського рішення або впливає на результати пов'язаних процесів.

Логістичні параметри класифікуються за наступними ознаками: за відношенням до господарського процесу – це параметри процесів організації, постачання, виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг); за ступенем регульованості (підконтрольності); за відображенням адресності (як у частині відповідальності, так і у частині зони впливу); за видами (якісні, кількісні); за рангом (наявність попередніх впливів логістичних параметрів у загальній системі, їх кількість); за відношенням до типів сегментів обліку, що відображають специфічну інформацію для окремих типів управлінських задач (прямі й непрямі).

За визначенням І.О. Бланка система моніторингу складає основу контролінгу, найбільш активну частину його механізму та являє собою розроблений на підприємстві механізм постійного спостереження за контрольованими показниками функціонування активів, визначення розмірів відхилень фактичних результатів від передбачених і виявлення причин цих відхилень [1, с.132]. Отже, дослідник ототожнює систему моніторингу із системою управлінського обліку, вказуючи на необхідність внутрішньої стандартизації системи контрольованих показників, які визнані пріоритетними для управління. Тим самим визначаються поведінкові аспекти діяльності бухгалтера-аналітика і встановлюється, так би мовити, певний стандарт, логіка його дій. Розроблена система моніторингу повинна корегуватися при зміні цілей контролінгу активів і системи показників поточних планів і бюджетів.

Автоматизовані системи обробки облікової інформації дозволяють визначати відхилення показників виконання функціональних бюджетів виробничого підприємства. Для ефективного контролю в умовах автоматизації системи обліку і контролю показників діяльності підрозділів підприємства потрібно:

- 1) визначення критеріїв релевантності показників діяльності підрозділу, яке здійснюється управлінцями і доводиться до бухгалтера-аналітика;
- 2) визначення релевантних відхилень за системою факторів їх виникнення;
- 3) здійснення розрахунку логістичних параметрів;
- 4) при контролі показників функціонального підрозділу підприємства корегувати їх на суму логістичного відхилення, «очищуючи» тим самим показники діяльності об'єкту контролю;
- 5) розробляти проекти рішень щодо уникнення негативних логістичних впливів.

Література:

1. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк– К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 720 с.
2. Витренко Е.В. Синергетический и логистический подходы к организации учётно-аналитической информации / Е. Витренко // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук праць ДНУ. Вип. 124. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2002. – С.203-214.
3. Вітренко О.В. Контроль витрат незавершеного виробництва і калькулювання собівартості підприємств машинобудівної галузі / О.Вітренко // Схід. Науково-практичний журнал. – № 3 (75). – Донецьк, 2006. – С. 43-51.
4. Карпова Т.П. Основы управленческого учёта: [учеб. пособие] / Карпова Т.П. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 392 с.

Галушка Н. Й., аспірант.

*Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана,*

АУДИТ ВЕКСЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

У процесі здійснення господарської діяльності підприємства вступають у взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями, установами та фізичними особами. Ці відносини ґрунтуються на різноманітних готівкових та безготівкових розрахунках, одним із складових елементів яких є вексельні операції.

Правильна організації аудиту вексельних операцій сприяє покращанню договірної і розрахункової дисципліни, виконанню зобов'язань перед кредиторами, підвищенню відповідальності за дотримання платіжної дис-